

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-II.431.5.4.2018.6

Poznań 23.11.2018 r.

Pan
Przemysław Majchrzak
Wójt Gminy Wągrowiec
ul. Cysterska 22
62-100 Wągrowiec

SPRAWOZDANIE

z kontroli w trybie uproszczonym przeprowadzonej w Urzędzie Gminy w Wągrowcu, z siedzibą pod adresem: ul. Cysterska 22, 62 - 100 Wągrowiec.

Kontrolę przeprowadzono w okresie od 26 września do 3 października 2018 r., w oparciu o art. 16 ust. 1, 2 i 4, w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234 ze zm.).

Czynności kontrolne przeprowadził zespół kontrolerów, w składzie:

- Dominika Ratajska - starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, kierownik zespołu kontrolerów,
- Iwona Palicka - starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Pile,

na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.367.2018.1 z 21 września 2018 r. (*dowód: akta kontroli str. 1*)

Kontrolerzy oświadczyli, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich z udziału w ww. kontroli (*dowód: akta kontroli str. 2-3*)

Celem kontroli była ocena prawidłowości prowadzonych postępowań w zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.) w okresie od 1 października 2017 r. do dnia zakończenia kontroli.

Funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje.

Zgodnie z art. 53 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwanej dalej ustawą, organy gminy i województwa zostały zobowiązane, w terminie do dnia wejścia w życie ustawy, wyznaczyć lub utworzyć jednostki organizacyjne właściwe do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

W okresie objętym kontrolą Wójt Gminy Wągrowiec trzykrotnie nadawał Urzędowi Gminy w Wągrowcu nowy Regulamin organizacyjny - zarządzeniami nr 91/2017 z dnia 18 sierpnia

2017 r., nr 125/2017 z dnia 27 października 2017 r. oraz nr 63/2018 z dnia 1 czerwca 2018 r. (dowód: Załącznik nr 1)

Zarządzeniem nr 91/2017 z dnia 18 sierpnia 2017 r., Wójt Gminy Wągrowiec nadał Regulamin organizacyjny Urzędu Gminy Wągrowiec, w którym jako komórkę realizującą zadania z zakresu świadczenia wychowawczego wskazano Referat Obywatelski i Spraw Społecznych. Zgodnie z zapisami Regulaminu organizacyjnego do zadań ww. Referatu należy, między innymi:

- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach w zakresie świadczeń wychowawczych,
- przyjmowanie wniosków w sprawach świadczeń wychowawczych,
- prowadzenie postępowań w sprawie świadczeń wychowawczych,
- sporządzanie listy wypłat ww. świadczeń,
- sporządzanie i przekazywanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu świadczeń wychowawczych,
- przysyłanie danych do rejestru centralnego o beneficjentach świadczeń wychowawczych,
- prowadzenie postępowań w sprawie ustalenia i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych,
- prowadzenie postępowań egzekucyjnych w trybie przepisu o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

(dowód: Załącznik nr 1)

Kolejne zmiany Regulaminu organizacyjnego nie obejmowały zakresu zadań, wyznaczonych w obszarze prowadzenia postępowań w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, realizowanych przez Referat Obywatelski i Spraw Społecznych, i pozostały tożsame z zapisami zawartymi w Regulaminie organizacyjnym ustanowionym Zarządzeniem nr 91/2017 z dnia 18 sierpnia 2017 r.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi organ właściwy, którym według z art. 2 pkt 11 ww. ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub otrzymującej świadczenie wychowawcze.

W myśl art. 10 ust. 2 wskazanej ustawy organ właściwy może, w formie pisemnej, upoważnić m.in. pracownika urzędu do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.

Poddane kontroli decyzje administracyjne zostały podpisane przez Przemysława Majchrzaka - wójta gminy Wągrowiec, Joannę Gronkiewicz-Zielińską - sekretarza gminy Wągrowiec oraz kierownika Referatu Obywatelskiego i Spraw Społecznych, pełniącą tę funkcję w okresie od 1 czerwca 2016 r. do 30 czerwca 2018 r., a także przez Annę Pałkę, zastępującą Joannę Gronkiewicz-Zielińską na ww. stanowiskach na podstawie umowy o pracę na czas zastępstwa z dnia 29.06.2018 r. W przypadku Joanny Gronkiewicz-Zielińskiej i Anny Pałki decyzje wydawane były w oparciu o stosowne upoważnienia Wójta Gminy Wągrowiec, zwanego dalej organem właściwym lub organem. (dowód: Załącznik nr 1)

Kontrolą objęto 69 wniosków (tj. 33% ogółu wniosków) o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, które wpłynęły do Urzędu Gminy w Wągrowcu w okresie od 1 października 2017 r. do 26 września 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 4-7)

Dokumentację spraw, wchodzących w skład próby podlegającej kontroli, sprawdzono pod względem zasadności przyznania lub odmowy przyznania prawa do świadczenia wychowawczego, terminowości wydawania decyzji w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie przyznawania świadczenia wychowawczego.

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i jego wypłata każdorazowo następowały na wniosek osób wskazanych w art. 13 ust. 1 ustawy.

We wszystkich skontrolowanych przypadkach świadczenie wychowawcze zostało przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 ust. 2 ustawy, w związku z art. 4 ust. 2 i 3. Świadczenie wychowawcze przyznawano w prawidłowej wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy.

W przypadkach, w których urodzenie się dziecka w danej rodzinie albo ukończenie przez dziecko 18. roku życia następowały w trakcie danego miesiąca, organ prawidłowo ustalał kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, następnie mnożąc otrzymaną kwotę przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługiwało, a końcowy wynik zaokrąglając do 10 groszy w górę, zgodnie z wymogami art. 5 ust. 2 ustawy.

Przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko organ oceniał czy spełniony został warunek wynikający z art. 5 ust. 3 ustawy, tj. czy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł, a następnie na tej podstawie wydawał decyzję przyznającą lub odmawiającą przyznania świadczenia. W przypadkach, w których wśród członków rodziny wskazanych przez wnioskodawcę znajdowało się dziecko niepełnosprawne, organ sprawdzał czy w danej sprawie spełniony był warunek zawarty w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. czy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 1.200,00 zł i na tej podstawie przyznawał lub odmawiał przyznania świadczenia.

Ponadto stwierdzono, że w sytuacjach wystąpienia utraty dochodu lub uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na jaki ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, lub po tym roku, organ ustalając dochód, stosował zapisy art. 7 ust. 1, 2 i 3 ustawy.

W sześciu sprawach, wymienionych pod poz. 7, 18, 29, 43, 47 i 66 Załącznika nr 2 stwierdzono błędne wyliczenie dochodu. Powyższe miało miejsce w sytuacjach, w których w roku 2016, czyli w roku kalendarzowym poprzedzającym okres na jaki ustalane było prawo do świadczenia wychowawczego, lub po tym roku, dochodziło do:

- utraty dochodu tylko przez jednego ze wspólnie rozliczających się małżonków, wówczas w trakcie obliczania dochodu rodziny organ dokonywał utraty całości wspólnego podatku należnego za 2016 rok,
- utraty dochodu oraz uzyskania dochodu to w trakcie obliczania dochodu rodziny organ w celu wykazania kwoty dochodu utraconego nie wyliczał wysokości podatku zapłaconego od dochodu utraconego proporcjonalnie w stosunku do dochodów ogółem osiągniętych w ww. okresie.

Zgodnie natomiast z art. 3 pkt 1 lit. a ustawy o świadczeniach rodzinnych, za dochód uznaje się przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należy podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W celu ustalenia wysokości dochodu utraconego/uzyskanego w rozumieniu ww. definicji dochodu i zastosowania art. 5 ust. 4 i 4a ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przypadku, gdy dana osoba w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy osiągnęła dochód z kilku źródeł (lub rozliczała się wspólnie z małżonkiem) i informacja o dochodach opodatkowanych pozyskana samodzielnie z Ministerstwa Finansów przez organ właściwy w ramach funkcjonalności systemu emp@tia, wskazuje łączny podatek należny (w przypadku wspólnego rozliczania się małżonków ich łączny podatek należny), wysokość podatku należnego od danego źródła dochodu w łącznym podatku należnym od wszystkich źródeł za cały rok, należy ustalić w oparciu o proporcję w jakiej dochód z danego źródła utraconego/uzyskanego pozostaje w stosunku do całego dochodu ze wszystkich źródeł z roku

bazowego (np. na podstawie deklaracji PIT 11 dotyczących poszczególnych źródeł dochodu danej osoby lub informacji pozyskanej samodzielnie przez organ właściwy w ramach funkcjonalności systemu emp@tia dotyczącej danego współmałżonka w przypadku konieczności ustalenia dochodu jednego ze wspólnie rozliczających się współmałżonków).

Analogiczny mechanizm dotyczy ustalania wysokości podatku należnego danego małżonka w łącznym podatku należnym obydwójga współmałżonków, którzy dokonali wspólnego rozliczenia podatkowego za rok kalendarzowy poprzedzający okres zasiłkowy.

Na poprawność przyjęcia takiego sposobu obliczeń wskazują informacje zawarte w piśmie Dyrektora Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o symbolu DSR-IV.074.65.2018.MF z dnia 5 listopada 2018 r. (*dowód: Załącznik nr 4*)

W pięciu spośród sześciu ww. spraw błędny sposób liczenia nie miał wpływu na ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego. W przypadku sprawy opisanej pod poz. 29, świadczenie wychowawcze zostało przyznane nieprawidłowo ze względu na zastosowanie opisanego wcześniej niewłaściwego sposobu wyliczania dochodu, to znaczy bez uwzględnienia konieczności proporcjonalnego rozdzielania łącznej kwoty należnego podatku w przypadku osiągania przez matkę dzieci dochodów z kilku źródeł, z których część została utracona. W konsekwencji, w sprawie opisanej pod poz. 29, jako dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie, organ właściwy wskazał kwotę 792,61 zł i na tej podstawie przyznał świadczenie na pierwsze dziecko do 18 roku życia w rodzinie, natomiast kwota dochodu w tej sprawie wyliczona w trakcie kontroli równała się 821,09 zł, przekraczając kryterium dochodowe określone w art. 5 ust. 3 ustawy.

Wójt Gminy Wągrowiec wyjaśnił, że zarówno w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1465), zwanego dalej rozporządzeniem, jak i w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, nie istnieją szczegółowe zapisy dotyczące kwestii odliczania czy też podziału kwoty należnego podatku w przypadku wspólnie rozliczających się małżonków. Jednocześnie poinformował też, że „Podczas uczestnictwa w dniu 22.04.2016 w szkoleniu pt. *Świadczenia wychowawcze – 500+* prowadzący szkolenie udzielając odpowiedzi na zadane pytanie, podkreślił fakt, że Urzędy Skarbowe są jedynymi organami uprawnionymi do podziału kwoty należnego podatku, dlatego też rozpatrując sprawę, Organ (Wójt, Burmistrz, Prezydent) nie jest uprawniony do samodzielnego podziału tej kwoty, ponieważ nie ma wskazania w przepisach szczegółowych, a kwotę tą należy przypisać do jednego ze współmałżonków. Z uwagi na brak szczegółowych przepisów w tym zakresie zastosowano się do informacji uzyskanych na szkoleniu.” (*dowód: Załącznik nr 3 pkt 10*)

W przypadku konieczności ustalenia dochodu z gospodarstwa rolnego stosowano wytyczne zawarte w art. 7 ust. 5 ustawy.

Prawo do świadczenia wychowawczego przyznawane było decyzją administracyjną.

Organ ustalał prawo do świadczenia z zachowaniem terminów wskazanych w art. 21 ust. 5a, 5b oraz 5c ustawy.

Decyzje o przyznaniu lub odmowie prawa do świadczenia, doręczane były stronom za pośrednictwem poczty (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) lub odbierane były przez stronę osobiście, w siedzibie Urzędu Gminy.

W przypadku sześciu spraw, opisanych pod poz. 17, 31, 32, 39, 41 i 49 *Załącznika nr 2*, stwierdzono brak wskazania daty odbioru decyzji przez stronę, chociaż zgodnie z zapisami zawartymi w art. 46 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania

administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.), zwanej dalej K.p.a., odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

W wyjaśnieniach Wójt Gminy Wągrowiec zaznacza, że cyt. „Przy osobistym odbiorze decyzji zawsze obecny jest pracownik organu, który sporządza notatkę służbową [...] na okoliczność daty doręczenia przedmiotowej decyzji.” (dowód: Załącznik nr 3 pkt. 6) Do wyjaśnień dołączono potwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie notatek służbowych dotyczących wskazanych spraw. (dowód: akta kontroli str. 28-33)

Wydane przez organ decyzje administracyjne zawierały wszystkie części składowe wyszczególnione w art. 107 § 1 K.p.a.

Zwrócić należy uwagę na konieczność powoływania w podstawie prawnej decyzji przepisów prawa formalnego i materialnego, które mają zastosowanie w danej sprawie i odnoszą się do indywidualnej sytuacji życiowej wnioskodawcy, weryfikowanej przez organ na podstawie dostępnych dokumentów. Przepisy powinny być powoływane z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji.

W podstawie prawnej decyzji, wskazanych pod poz. 1-12, 14, 16, 17, 20-32, 34-42, 44-46, 47-53, 55, 58, 59, 61-63, 65-69, nie zostały uszczegółowione zapisy art. 18 i art. 21 ustawy, na które powołuje się organ. (dowód: Załącznik nr 2) Brak uściślenia, co do konkretnych ustępów ww. artykułów, stanowiących podstawę prawną, na której opiera się organ, wydając decyzje w poszczególnych sprawach, został wyjaśniony następująco „[ww. brak uszczegółowienia] nie powoduje wad skutkujących nieważnością decyzji. [...] z treści uzasadnienia można wywnioskować, że decyzja została wydana w oparciu o konkretny przepis określony w danym punkcie art. 18 i art. 21”. Wskazano także, iż znaczenie ma w tym przypadku również liczba wydawanych decyzji, w związku z czym „[...] wprowadzanie określonego punktu do ww. artykułów zdecydowanie wydłużałoby czas wydawania decyzji, a tym samym wypłatę świadczenia” oraz zaznaczono, że „[...] niektóre z decyzji były przedmiotem weryfikacji przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze, które w wyniku odwołań strony postępowania nie zakwestionowało podstawy prawnej decyzji”, natomiast „[...] w decyzjach odmownych wydawanych przez Organ przepisy w sposób szczegółowy dedykowane są do konkretnej sprawy.” (dowód: Załącznik nr 3 pkt 1)

W 14 sprawach ujętych pod poz. 5-8, 17, 22, 26, 31, 32, 37, 42, 58, 61 i 68 stwierdzono również brak powoływania w podstawie prawnej decyzji, zmieniających decyzje wcześniejsze, przepisu uprawniającego organ do takiego działania, czyli art. 27 ust. 1 ustawy. (dowód: Załącznik nr 2)

W sprawach, odnotowanych pod poz. 49, 50, 53, 55 i 64 Załącznika nr 2, w których do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego konieczne było ustalenie dochodu z gospodarstwa rolnego, w podstawie prawnej decyzji brakowało powołania się na art. 7 ust. 5 ustawy, zawierający wytyczne dotyczące sposobu obliczania dochodu tego rodzaju.

W jednej sprawie (poz. 64 Załącznika nr 2) organ powołał się w podstawie prawnej decyzji na zapisy art. 2 pkt 19 i 20 oraz art. 7 ust. 3, dotyczące wystąpienia sytuacji uzyskania lub utraty dochodu przez członka rodziny, które nie miały zastosowania w sprawie. Również w jednym przypadku (poz. 68 Załącznika nr 2) w podstawie prawnej decyzji organ przytoczył zapisy art. 48, zawierające wytyczne odnoszące się do pierwszego okresu świadczeniowego.

Ponadto, w podstawach prawnych decyzji, wydanych w skontrolowanych sprawach, stwierdzono także:

- brak odwołania się do zapisów art. 5 ust. 1 w sprawach wykazanych pod poz. 58 i 61 (dot. wysokości świadczenia wychowawczego)
- brak odwołania się do zapisów art. 5 ust. 2 w sprawach wykazanych pod poz. 52, 58, 61 i 69 (dot. sposobu obliczania kwoty świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc w sytuacjach urodzenia się dziecka lub ukończenia przez dziecko 18 roku życia)

- brak odwołania się do zapisów art. 5 ust. 3 w sprawie wykazanej pod poz. 53 (dot. kryterium dochodowego w sytuacji ubiegania się o przyznanie świadczenia na pierwsze dziecko)
- brak odwołania się do zapisów art. 5 ust. 4 w sprawie wykazanej pod poz. 67 (dot. kryterium dochodowego w sytuacji ubiegania się o przyznanie świadczenia na pierwsze dziecko, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne)
- odwołanie się do zapisów art. 5 ust. 2 w sprawach wykazanych pod poz. 53 i 68, który nie ma zastosowania w tych sprawach
- odwołanie się do zapisów art. 5 ust. 3 w sprawie wykazanej pod poz. 52, który nie ma zastosowania w tej sprawie

(dowód: Załącznik nr 2)

W podstawie prawnej jednej decyzji, odnotowanej pod poz. 58 Załącznika nr 2, organ powołał się na nieaktualny publikator ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - jest: Dz. U. z 2016 r., poz. 195, winno być: Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 (zgodnie ze stanem na dzień wydania decyzji).

Rozstrzygnięcie zawarte w sentencji jest jednym z najistotniejszych elementów decyzji administracyjnej. Określa ono skutki ustalonego przez organ stanu faktycznego i zastosowanych przepisów. Dlatego rozstrzygnięcie winno zostać sformułowane w sposób dokładny, zrozumiały i jednoznaczny.

W przypadku 10 decyzji opisanych pod poz. 2, 5, 9, 17, 22, 38, 52, 58, 61 i 69 w sentencji decyzji nie wyszczególniono kwoty świadczenia wychowawczego przysługującej za niepełny miesiąc, ze względu na zaistnienie okoliczności wskazanych w art. 5 ust. 2 ustawy, czyli urodzenia się dziecka w rodzinie lub ukończenia przez dziecko 18. roku życia. *(dowód: Załącznik nr 2)*

W opinii kontrolerów wskazanym byłoby, aby w takich przypadkach w rozstrzygnięciu decyzji podawać, oprócz kwoty świadczenia przysługującej wnioskodawcy comiesięcznie w danym okresie świadczeniowym, również kwotę świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc. W punkcie 3 przytaczanych wyżej wyjaśnień Wójt Gminy Wągrowiec zadeklarował, że „[...] świadczenie to zostało wypłacone w prawidłowej wysokości, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.”, co zostało dodatkowo potwierdzone w trakcie kontroli poprzez weryfikację kwot świadczeń przekazanych wnioskodawcom, ujętych na listach wypłat, które przedstawił kontrolerom do wglądu pracownik Urzędu Gminy. *(dowód: Załącznik nr 3 pkt. 3)*

W części wydanych decyzji, we fragmentach zawierających uzasadnienie faktyczne i prawne, organ powoływał się na treść art. 5 ust. 2 (pozycje 3, 4, 6-8, 10, 14-16, 18, 20-31, 37, 39-42, 44-46 Załącznika nr 2) oraz art. 5 ust. 2a (pozycje 1-12, 14-18, 20-32, 34-42, 44-46 Załącznika nr 2), które nie miały zastosowania we wskazanych sprawach.

Wójt Gminy Wągrowiec stwierdził w punkcie 2 przedstawionych wyjaśnień, że „[...] powołanie w uzasadnieniu decyzji treści art. 5 ust. 2 i 2a ustawy, gdy nie ma on zastosowania jest wynikiem omyłki pisarskiej.” *(Załącznik nr 3 pkt 2)*

W przypadku jednej decyzji, opisanej pod poz. 12, w uzasadnieniu nie podano powodu przyznania świadczenia w terminie innym niż wskazany w art. 18 ust. 2 ustawy (wniosek wpłynął do organu dnia 30.05.2018 r., świadczenie przyznano od dnia 01.06.2018 r.), co zostało wyjaśnione przez organ właściwy następująco: „[...] w dokumentacji wnioskodawcy znajdowała się decyzja uchylająca świadczenie wychowawcze przez poprzedni organ wypłacający świadczenie - Burmistrza Miasta Wągrowca od dnia 01.06.2018 r. Oznacza to, że decyzja Wójta Gminy Wągrowiec była zgodna ze złożonym wnioskiem, w związku z tym na podstawie art. 107 § 4 K.p.a. odstąpiono od uzasadnienia w tym zakresie.” W wyjaśnieniach zaznaczono ponadto, że „Wnioskodawczyni pobierała świadczenia wychowawcze do 31.05.2018 r. w Urzędzie Miejskim w Wągrowcu. Nadmieniamy zatem, że świadczenie wychowawcze wypłacane od 1 czerwca 2018 r. jest

prawidłowe.” Jednocześnie zadeklarowano, że zostaną dołożone wszelkie starania w zakresie dopełnienia poprawności tworzonych uzasadnień. (*dowód: Załącznik nr 3 pkt 5*)

Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczenia wychowawczego.

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania prawa do świadczenia wychowawczego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja zawierała zgodnie z wymogami art. 13 ust. 3 ustawy prawidłowo wypełniony wniosek, zawierający dane dotyczące:

- 1) osoby występującej o przyznanie świadczenia wychowawczego, w tym: imię, nazwisko, adres miejsca zamieszkania, miejsce zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz, o ile je posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość.

W sytuacji ubiegania się o prawo do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko, do wniosku dołączano również, zgodnie z zapisami art. 13 ust. 4 ustawy, zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

W przypadku dwóch spraw stwierdzono brak wskazania numeru PESEL w oświadczeniu strony o dochodzie (poz. 27 i 32 Załącznika nr 2), co narusza wymogi zawarte w paragrafie 3 rozporządzenia. Wójt Gminy Wągrowiec poinformował w wyjaśnieniach: „Oświadczenia o dochodzie z tytułu niewykorzystanej ulgi na dzieci zawierają imię, nazwisko i adres Wnioskodawcy, ponieważ są niezbędne dla potrzeb prowadzonego postępowania, a swoje odzwierciedlenie mają w weryfikacji danych o dochodach w systemie informatycznym Ministerstwa Finansów gdzie znajdują się wszystkie dane osoby łącznie z nr PESEL. Ponadto numer PESEL został wpisany przez wnioskodawcę we wniosku. Powyższe realizowane było na podstawie powziętych informacji podczas szkolenia w dniu 25.08.2017 r. w Poznaniu na temat *Świadczenie wychowawcze 500 PLUS – Aktualne Problemy*. Oświadczenie dotyczy konkretnego wniosku, zatem można na tej podstawie zidentyfikować wnioskodawcę.” W przypadku sprawy opisanej pod poz. 32 Załącznika nr 2 oświadczenie zostało uzupełnione o numer PESEL w trakcie prowadzonej kontroli, co zostało zadeklarowane w punkcie 7 przedstawionych wyjaśnień. (*dowód: Załącznik nr 3 pkt 7*)

W przypadku utraty dochodu lub uzyskania dochodu przez członków rodziny w aktach sprawy do wniosku załączone były dokumenty (np. oświadczenia, świadectwa pracy, umowy o pracę) potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz wysokość kwoty utraty/uzyskania, zgodnie z art. 13 ust. 16 ustawy.

W poddanej kontroli dokumentacji, ilekroć w postępowaniach było wymagane potwierdzenie wysokości dochodu uzyskanego przez rodzinę lub członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na jaki ustalane było prawo do świadczenia wychowawczego, lub po tym roku, albo potwierdzenie wielkości gospodarstwa rolnego, w aktach sprawy dołączone było stosowne zaświadczenie lub oświadczenie wnioskodawcy, co jest zgodne z art. 13 ust. 18 ustawy.

W przypadku złożenia wniosku o przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego przez osobę samotnie wychowującą dziecko wymagano dołączenia tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd ustalającego na rzecz tego dziecka świadczenie alimentacyjne, zgodnie z zapisem art. 8 ust. 2, z uwzględnieniem odstępstw od tej reguły wskazanych w punktach 1-5 ww. ustępu.

Wyjątek stanowiła jedna sprawa, opisana pod poz. 37, w której organ przyznał prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko kolejne (córkę) pomimo braku ustalenia alimentów na rzecz tego dziecka od jego ojca. W złożonym wniosku wnioskodawczyni, jako osoby wchodzące w skład rodziny, wymieniła siebie, dwóch synów i nowonarodzoną córkę. Wójt Gminy Wągrowiec w złożonych wyjaśnieniach pisze: „Według stanu na dzień złożenia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w dniu 01.02.2018 r. na dziecko XXX nie było ustalonych alimentów, ponieważ ojcem dziecka był Pan XXX, który zgodnie z definicją rodziny był jej członkiem. Powinien być on ujęty jako członek rodziny w w/w wniosku. Wyjaśniamy, że w tym samym dniu tj. 01.02.2018 r. Pani XXX w złożonym wniosku o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w składzie rodziny wpisała Pana XXX, wobec czego w toku prowadzonego postępowania w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na córkę XXX uznano taką sytuację za tożsamą i zweryfikowano Pana XXX poprawnie w CBB, Rejestrze PESEL i Centralnym Wykazie Ubezpieczonych. Nadmieniamy, że omyłkowo nie zauważyliśmy, że we wniosku o świadczenie wychowawcze nie wpisano Pana XXX. Jednocześnie zaistniała sytuacja nie miała wpływu na wysokość wypłaconego świadczenia. W trakcie kontroli Pani XXX złożyła w tutejszym Urzędzie oświadczenie, z którego wynika że Pan XXX był członkiem rodziny na dzień składania wniosku.” (*dowód: Załącznik nr 3 pkt 9*) Do wyjaśnień zostało dołączone oświadczenie Pani XXX w tym zakresie. (*dowód: akta kontroli str. 23*)

W jednej sprawie odnotowanej pod poz. 33 Załącznika 2 organ, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy, wyznaczył termin 14 dni na uzupełnienie przez wnioskodawcę brakujących dokumentów. Jednak informacja o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia została utworzona przez organ i wysłana do wnioskodawcy ostatniego dnia terminu wyznaczonego na uzupełnienie brakujących dokumentów, co narusza wytyczne ww. artykułu. Wójt Gminy Wągrowiec złożył następujące wyjaśnienia w tym zakresie: „Wyjaśniam, że w sprawie znak OS.XXX.2018.XXX, która zakończyła się pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia, wnioskodawca nie informował organu, iż dokona uzupełnienia wniosku, przez co organ uznał, iż w dniu upływu terminu do złożenia uzupełnienia braków formalnych wniosku również tego nie dokona. Zauważyć należy, iż zawiadomienie o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania wnioskodawca odebrał [...] po upływie terminu do złożenia uzupełnienia. Oznacza to, że gdyby wnioskodawca miał zamiar dokonać uzupełnienia, dokonałby tego przed otrzymaniem zawiadomienia o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania, a wówczas organ przyjąłby uzupełnienie. Nadmieniamy, że dołożymy wszelkich starań celem prawidłowego obliczania obowiązujących terminów.” (*dowód: Załącznik nr 3 pkt 8*)

Podobna sytuacja miała miejsce w sprawie wymienionej pod poz. 64 Załącznika nr 2. Do wnioskodawcy zostało wysłane zawiadomienie o zakończeniu postępowania w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na dziecko z informacją o przysługującym prawie do zapoznania się aktami sprawy i do wypowiedzenia się, co do zebranych materiałów w ciągu 7 dni od daty otrzymania pisma, zgodnie z zapisami art. 79a K.p.a. Jednak organ wydał decyzję o odmowie przyznania świadczenia już ostatniego dnia terminu wyznaczonego w zawiadomieniu na wniesienie ewentualnych zastrzeżeń przez wnioskodawcę.

Decyzje przyznające świadczenie wychowawcze zawierały informacje dotyczące terminu wypłaty przyznanego świadczenia, zgodne z wytycznymi art. 21 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym sprawozdaniu oraz dołączonych do niego załącznikach:

1. Lista sprawdzająca „Sprawy organizacyjne”.
2. Lista sprawdzająca „Zestawienie skontrolowanych wniosków o przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego na okres zasiłkowy 2017/2018, które wpłynęły do Urzędu Gminy w Wągrowcu w okresie od 1 października 2017 r. do 26 września 2018 r.”.
3. Wyjaśnienia Wójta Gminy Wągrowiec
4. Pismo Dyrektora Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o symbolu DSR-IV.074.65.2018.MF z dnia 5 listopada 2018 r.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wnoszę o:

1. W celu obliczenia wysokości dochodu utraconego/uzyskanego w przypadku, gdy dana osoba w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy osiągnęła dochód z kilku źródeł (lub rozliczała się wspólnie z małżonkiem), wysokość podatku należnego od danego źródła dochodu w łącznym podatku należnym od wszystkich źródeł za cały rok, ustalać w oparciu o proporcję w jakiej dochód z danego źródła utraconego/uzyskanego pozostaje w stosunku do całego dochodu ze wszystkich źródeł z roku bazowego.
2. Wylimitowanie z obrotu prawnego decyzji nr 825-SW-ZM.XXX.2018 z XXX 2018 r., przyznającej prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko pierwsze pomimo przekroczenia przez rodzinę kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
3. Stosowanie art. 46 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w przypadku odbioru osobistego przez stronę decyzji.
4. Powoływanie w podstawie prawnej decyzji mających zastosowanie w rozpatrywanej sprawie przepisów prawa formalnego i materialnego, z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji oraz aktualnego jej publikatora.
5. Wskazywanie w sentencji decyzji kwoty przyznanego świadczenia wychowawczego przysługującego za niepełny miesiąc, w przypadku urodzenia dziecka albo ukończenia przez dziecko 18. roku życia.
6. Dochowanie szczególnej staranności podczas redagowania uzasadnień decyzji.
7. Dochowanie szczególnej staranności podczas weryfikowania danych dotyczących liczby członków rodziny wskazywanych we wnioskach przez wnioskodawców, a w razie stwierdzenia nieścisłości pomiędzy danymi widniejącymi we wnioskach a informacjami, które posiada organ wzywaniu do poprawienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
8. Dochowanie przez organ terminów, o których mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz art. 79 a K.p.a.

Na tym sprawozdanie z kontroli zakończono.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w księdze kontroli Urzędu Gminy w Wągrowcu pod poz. 1/2018.

POUCZENIE KOŃCOWE

Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko; nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia proszę przekazać w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego sprawozdania. Treść sprawozdania podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1764 ze zm.), oprócz informacji stanowiących dane osobowe w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1000).

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Monika Donke-Cieślewicz
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Sporządziła:
Dominika Ratajska
starszy specjalista
31.12.2018 r.